

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра румунської та класичної філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав РЕДЬКВА

“29” серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ЛАТИНСЬКА МОВА

Обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність	В11 Філологія
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	іноземних мов
Мова навчання	українська

Чернівці 2025 рік

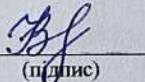
Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», за спеціальністю «В11 Філологія», спеціалізації «В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», галузі знань «В Культура, мистецтво та гуманітарні науки», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №5 від «28» квітня 2025 року).

Розробники: к.філол. н., доц. Загайська Галина Михайлівна
к.філол. н., доц. Чакал Інеса Степанівна
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
к.філол. н., доц. Загайська Галина Михайлівна
к.філол. н., доц. Чакал Інеса Степанівна

Погоджено з гарантом ОП Олена ГНАТКОВСЬКА
(підпис) (ім'я, прізвище)

Погоджено методичною радою факультету
(де реалізується ОП)
Протокол № 1 від “ ” серпня 2025 року

Голова методичної ради Ірина БЕЖЕНАР
(підпис) (ім'я, прізвище)

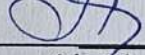
Затверджено на засіданні кафедри румунської та класичної філології

Протокол № 1 від “ 26 ” серпня 2025 року

Завідувач кафедри Крістінія ПАЛАДЯН
(підпис) (ім'я, прізвище)

Схвалено
методичною радою філологічного факультету
(яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол № 1 від “27 ” серпня 2025 року

Голова методичної ради Алла АНТОФІЙЧУК
(підпис) (ім'я, прізвище)

1. Мета навчальної дисципліни „Латинська мова” – підготовка майбутніх філологів на основі знання латинської мови до поглибленого вивчення курсів сучасних європейських мов, античної і середньовічної літератури, мовознавства, історичної граматики індоєвропейських мов. Курс вивчення латинської мови передбачає оволодіння студентами граматики латинської мови і певного мінімуму латинських слів, продуктивних для лексичного фонду латинської мови, з'ясування ролі латинської мови в процесі формування сучасних романських і германських мов у галузі їх граматики і словникового складу; вироблення навичок читання та перекладу зі словником адаптованих та оригінальних текстів античних авторів; засвоєння міжнародної лінгвістичної термінології; вміння розуміти та пояснювати мовні явища, усвідомлювати механізми, що ведуть до збагачення словникового складу мови; ознайомлення з історією та культурою античного світу зокрема з відомими висловами римських авторів, які мали великий вплив на розвиток європейської культури та її важливі періоди (Середні віки, Відродження, Класицизм, Просвітництво); з'ясування місця латинської мови в історії світової культури.

Мета курсу полягає не лише у безпосередньому накопичуванні знань, а й у формуванні навиків самостійно ці знання шукати і вміло користуватися ними в практичній професійній діяльності.

Досягненню поставленої мети сприяє вирішення таких **завдань**:

дати студентам систему теоретичних знань з фонетики, морфології, синтаксису (частково), словотворення латинської мови;

сформувати знання про граматичні категорії іменника, прикметника, числівника, займенника, дієслова;

подати лексичний мінімум (бл. 500 кореневих слів), що дозволить студентів-філологу читати зі словником латинські тексти, перекладати їх рідною мовою;

забезпечити студентів уміннями відтворювати парадигму самостійних частин мови, визначати граматичні форми в контексті та поза контекстом;

сформувати у студентів уміння читати, перекладати латинські тексти, в яких використано елементи історії античного світу;

запропонувати студентам 200 латинських крилатих висловів з відповідниками в українській та англійській мовах, античну поезію.

2. Результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основні віхи історії латинської мови та її значення для філології;
- правила латинського читання і вимови; наголос, довготу і короткість складів;
- відмінкові закінчення іменників усіх відмін;
- відмінювання прикметників I-II та III відмін;
- розряди займенників;
- історичний розвиток латинської наукової термінології;
- базові фонетичні, морфологічні, синтаксичні особливості латинської мови;
- найуживаніші латинські наукові терміни;
- латинські прислів'я і крилаті вислови.

вміти:

- читати латинською мовою, правильно розставляючи наголоси в словах;
- розбирати та аналізувати структуру словосполучень, які представляють собою найважливіші філологічні терміни;
- аналізувати особливості словотвірної структури філологічних термінів;
- відмінювати іменники I-V відмін;
- узгоджувати прикметники з іменниками та відмінювати їх;
- утворювати ступені порівняння прикметників;
- відмінювати дієслова різних дієвідмін у теперішньому, минулому та майбутньому часі дійсного та умовного способу в активному та пасивному стані;
- розуміти значення словотворчих елементів – латинських та грецьких коренів, префіксів, суфіксів, етимології терміна;
- читати, аналізувати й перекладати (зі словником) адаптовані латинські тексти, а також оригінальні твори.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-й	1-й	3	90	-	30	-	-	60		залік
Заочна	1-й	1-й	3	90	-	8	-	-	82		залік

3.2. СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього -го	у тому числі					Усього -го	у тому числі					
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I												
Тема 1. Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Латинська мова та міжнародна наукова термінологія. Латина у фаховій мові.	5		1			4	2		1				1
Тема 2. Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. (Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос).	3		1			2	4		1				3
Тема 3. Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. (Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану).	4		2			2	6		1				5
Тема 4. Imperativus praesentis (Наказовий	2					2	4						4

спосіб теперішнього часу).										
Тема 5. Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum (Іменник. Іменники 1 та 2 відмін).	4	2			2	5		1		4
Тема 6. Praepositiones (Прийменники).	2				2	1				1
Тема 7. Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis (Прикметник. Прикметники 1 та 2 відмін).	4	2			2	4				4
Тема 8. Pronomina personalia, possessiva, pronomen reflexivum, adiectiva pronominalia (Займенники особові, присвійні, зворотній, займенникові прикметники).	4				4	3				3
Тема 9. Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi (Минулий час недоконаного виду та Майбутній час перший (I) недоконаного виду дійсного способу активного стану).	4	2			2	7				7
Тема 10. Genus passivum temporum systematis infecti (Пасивний стан часів системи недоконаного виду).	6	2			4	6				6
Тема 11. Синтаксис пасивної конструкції.	4				4	3				3
Тема 12. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 1.	2	2								
Разом за ЗМ 1	44	14			30	45		4		41

Змістовий модуль 2.
Морфологія латинської мови. Частина II

Тема 1. Substantiva tertiae declinationis (Іменники 3 відміни).	8		2			6	7		1			6
Тема 2. Adiectiva tertiae declinationis (Прикметники 3 відміни).	6		2			4	5		1			4
Тема 3. Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні).	2					2	4					4
Тема 4. Gradus comparatiōnis adiectivōrum (Ступені порівняння прикметників).	4		2			2	6		1			5
Тема 5. Adverbium. Gradus comparatiōnis adverbiorum (Прислівник. Ступені порівняння прислівників).	2					2	2					2
Тема 6. Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum (Іменники 4 та 5 відмін).	4		2			2	2					2
Тема 7. Activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта активного стану).	4		2			2	5		1			4
Тема 8. Verba anomala (Неправильні дієслова).	2					2	1					1
Тема 9. Formae verbales. Неособові форми дієслова (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum).	2					2	1					1
Тема 10. Passivum temporum systematis	4		2			2	5					5

perfecti (Часи системи перфекта пасивного стану).											
Тема 11. Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia (Відкладні та напіввідкладні, недостатні, безособові).	1				1	1					1
Тема 12. Nomen Numerale (Числівник).	3		2		1	1					1
Тема 13. Modus coniunctivus (Умовний спосіб).	1				1	4					4
Тема 14. Coniunctio. Particula. Interiectio (Сполучник, частка, вигук).	1				1	1					1
Тема 15. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 2	2		2								
Разом за ЗМ 2	46		16		30	45		4			41
Усього годин	90		30		60	90		8			82

3.3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№	Назва теми (завдання)
	Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. Народньо-розмовна латинська мова (sermo vulgaris) як джерело романських мов. Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. Використання латинської мови у християнській літературі. Латинська мова і Новий час.
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос. Походження латинського алфавіту. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова.
3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Морфологія. Дієслово.

	Теперішній час дійсного способу активного стану.
4	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Іменник. Іменник. Іменники першої та другої відмін.
5	Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis. Прикметник. Прикметники першої та другої відмін.
6	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi. Минулий час та майбутній час (перший) недоконаного виду дійсного способу активного стану.
7	Genus passivum temporum systematis infecti. Пасивний стан часів системи інфекта.
8	Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 1.
	Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Частина II
1	Substantiva tertiae declinationis. Іменники третьої відміни.
2	Adiectiva tertiae declinationis. Прикметники третьої відміни.
3	Gradus comparatiōnis adiectivōrum. Ступені порівняння прикметників.
4	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Четверта і п'ята відміни іменників.
5	Activum temporum systematis perfecti. Активний стан часів системи перфекта.
6	Passivum temporum systematis perfecti. Пасивний стан часів системи перфекта.
7	Nomen Numerale. Числівник.
8	Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 2.

Заочна форма навчання

№	Назва теми (завдання)
	Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. Народно-розмовна латинська мова (sermo vulgaris) як джерело романських мов. Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. Використання латинської мови у християнській літературі. Латинська мова і Новий час.
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос. Походження латинського алфавіту. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова.
3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Морфологія. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану.
3	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Іменник. Іменники першої та другої відмін.

Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Частина II	
1	Substantiva tertiae declinationis. Іменники третьої відміни.
2	Adiectiva tertiae declinationis. Прикметники третьої відміни.
3	Gradus comparatiōnis adiectivōrum. Ступені порівняння прикметників.
4	Activum temporum systematis perfecti. Активний стан часів системи перфекта.

3.4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Денна форма навчання

№	Тема	Завдання	Год.
Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I.			
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Латинська мова та міжнародна наукова термінологія. Латина у фаховій мові.	<i>Дати обґрунтовані відповіді на питання:</i> 1) Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. 2) Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. 3) Народно-розмовна латинська мова (sermo vulgaris) як джерело романських мов. 4) Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. 5) Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. 6) Використання латинської мови у християнській літературі. 7) Латинська мова і Новий час. 8) Латинська мова і Україна.	4
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Латинський алфавіт. 2) Походження латинського алфавіту. 3) Основні правила вимови голосних, приголосних та дифтонгів. 4) Наголос. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова. 2. <i>Виконати вправи і завдання для читання</i> ¹ (с.23-29).	2
3	Morphologia. Verbum.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на</i>	2

¹ Усі вправи і завдання подаються за посібником: Чакал І.С., Любімова О.В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посібник; друге вид., випр. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 196 с.

	Praesens indicativi activi. Морфологія. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану.	<i>теоретичні питання:</i> 1) Граматичні категорії дієслова. 2) Словникова форма запису латинського дієслова. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens indicativi activi. 4) Відмінювання дієслова esse (бути) у теперішньому часі. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.35-41).</i>	
4	Imperativus praesentis. Наказовий спосіб теперішнього часу.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Утворення наказового способу теперішнього часу в латинській мові. 2) Заперечення у наказовому способі. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperativus praesentis. 4) Відмінювання дієслова esse (бути) у наказовому способі теперішнього часу. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.36-40).</i>	2
5	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Іменник. Іменники першої та другої відмін.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Граматичні категорії іменника в латинській мові. 2) Словникова форма запису іменника. 3) Загальна характеристика відмінкових закінчень іменників I-V відмін. 4) Загальна характеристика іменників I відміни та їх відмінювання в однині та множині. 5) Винятки іменників I відміни. 6) Загальна характеристика іменників II відміни та їх відмінювання в однині та множині. 7) Винятки іменників II відміни. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.47-54).</i>	2
6	Praepositiones. Прийменники.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Вживання прийменників зі знахідним відмінком. 2) Керування прийменників орудно-місцевим відмінком. 3) Вживання прийменників з родовим відмінком. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.49-53).</i>	2
7	Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis. Прикметник. Прикметники першої та другої відмін.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Загальна характеристика прикметника латинської мови. 2) Особливості прикметників I-II відміни. 3) Відмінювання прикметників I-II відміни на <i>-us, -a, -um</i> та <i>-er, -a, -um</i> в однині та множині. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.58-64).</i>	2
8	Pronomina personalia, possessiva, reflexivum, pronominalia. Особові	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Особливості відмінювання особових займенників <i>ego, tu, nos, vos</i> . 2) Відмінювання присвійних	4

	займенники, присвійні, зворотний займенник, займенникові прикметники.	займенників <i>meus, tuus, suus, noster, vester</i> у всіх родах в однині і множині. 3) Особливості відмінювання займенникових прикметників <i>unus, totus, solus, alius</i> та ін. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.56-58; 59-63).</i>	
9	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi. Минулий та майбутній час I (перший) недоконаного виду дійсного способу активного стану.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Загальна характеристика утворення часу Imperfectum indicativi activi. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperfectum indicativi activi. 3) Відмінювання дієслова <i>esse</i> (бути) у минулому часі недоконаного виду дійсного способу активного стану. 4) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum I (primum) indicativi activi. 5) Відмінювання дієслова <i>esse</i> (бути) у майбутньому I часі недоконаного виду дійсного способу активного стану. 6) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін та дієслова <i>esse</i> (бути) в Imperativus futuri. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.67-75).</i>	2
10	Genus passivum temporum systematis infecti. Пасивний стан часів системи інфекта.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Загальна характеристика системи пасивного стану часів недоконаного виду. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens indicativi passivi. 3) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperfectum indicativi passivi. 4) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum I (primum) indicativi passivi. 5) Утворення неозначеної форми дієслова теперішнього часу пасивного стану. 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.79-85).</i>	4
11	Синтаксис пасивної конструкції.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Правила перетворення активної конструкції на пасивну і навпаки. 2) Синтаксичні функції відмінків <i>ablativus auctoris</i> та <i>ablativus instrumenti</i> . 2. <i>Виконати вправи і завдання (с.79; 84).</i>	4
Змістовий модуль 2.			
Морфологія латинської мови. Частина II			
1	Substantiva tertiae declinationis. Іменники третьої відміни.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Загальна характеристика іменників III відміни. 2) Поділ іменників III відміни на три типи:	6

		приголосний, голосний і мішаний. 3) Парадигма відмінювання іменників типу <i>classis consonans</i> в однині та множині. 4) Зразок відмінювання іменників III відміни у <i>classis vocalis</i> . 5) Особливості відмінювання іменників III відміни у <i>classis mixta</i> . 6) Відмінювання неправильних іменників <i>bos, vas, systema, Iuppiter</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.89-97).	
2	Adiectiva tertiae declinationis. Прикметники третьої відміни.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика прикметників III відміни та поділ на групи. 2) Особливості відмінювання прикметників III відміни з трьома родовими закінченнями <i>-er, -is, -e</i> . 3) Відмінювання прикметників III відміни з двома родовими закінченнями <i>-is, -e</i> в однині та множині. 4) Правила відмінювання прикметників III відміни з одним родовим закінченням <i>-r, -ns, -x</i> , спільним для трьох родів. 2. Виконати вправи і завдання (с.103-108).	4
3	Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa. Вказівні займенники, означальні, відносні, питальні, неозначені, заперечні.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Особливості відмінювання вказівних займенників <i>ille, iste, is, hic</i> . 2) Відмінювання означальних займенників <i>idem, ipse</i> у всіх родах в однині і множині. 3) Особливості відмінювання відносного займенника <i>qui, quae, quod</i> . 4) Відмінювання питальних займенників латинської мови. 5) Парадигма відмінювання неозначених займенників <i>quidam, aliqui, quilibet</i> в однині і множині. 6) Особливості відмінювання заперечних займенників <i>neto</i> та <i>nihil</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.104-107).	2
4	Gradus comparatiōnis adiectivōrum. Ступені порівняння прикметників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Ступенювання якісних прикметників у латинській мові. 2) Особливості утворення вищого ступеня порівняння прикметників усіх відмін. 3) Відмінювання прикметників у <i>gradus comparativus</i> в однині та множині. 4) Особливості утворення найвищого ступеня порівняння прикметників усіх відмін. 5) Відмінювання прикметників у <i>gradus superlativus</i> в однині та множині. 6) Неправильні ступені порівняння прикметників. 7) Описовий спосіб	2

		утворення ступенів порівняння прикметників. 2. Виконати вправи і завдання (с.114-120).	
5	Adverbium. Gradus comparatiōnis adverbiorum. Прислівник. Ступені порівняння прислівників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика прислівника у латинській мові. 2) Особливості утворення прислівників від прикметників. 3) Ступені порівняння прислівників. 2. Виконати вправи і завдання (с.113-114; впр. 3 с. 117).	2
6	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Четверта і п'ята відміни іменників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика іменників IV відміни та їх відмінювання в однині та множині. 2) Винятки іменників IV відміни. 3) Загальна характеристика іменників V відміни та їх відмінювання в однині та множині. 4) Винятки іменників V відміни. 2. Виконати вправи і завдання (с.124-128).	2
7	Activum temporum systematis perfecti. Активний стан часів системи перфекта.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика системи активного стану часів доконаного виду. 2) Визначення основи перфекта. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Perfectum indicativi activi. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Plusquamperfectum indicativi activi. 5) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum II (secundum) indicativi activi. 2. Виконати вправи і завдання (с.136-142).	2
8	Verba anomala. Неправильні дієслова.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика неправильних дієслів у латинській мові. 2) Особливості відмінювання дієслів <i>posse, ferre, velle, nolle, malle, ire</i> у всіх часах. 2. Виконати вправи і завдання (впр. 2 с.137-139).	2
9	Formae verbales (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum). Дієслівні форми (дієприкметники, герундій, герундив, супін).	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Утворення дієприкметників (<i>participium praesentis activi, Participium perfecti passivi, Participium futuri activi</i>). 2) Особливості утворення герундія та герундива та їхні функції. 3) Загальна характеристика віддієслівного іменника – супіна. 2. Виконати вправи і завдання (с.147-151).	2

10	Passivum temporum systematis perfecti. Пасивний стан часів системи перфекта.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика системи пасивного стану часів доконаного виду. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Perfectum indicativi passivi. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Plusquamperfectum indicativi passivi. 5) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum II (secundum) indicativi passivi. 2. Виконати вправи і завдання (с.155-161).	2
11	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Відкладні дієслова, напіввідкладні, недостатні, безособові.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика відкладних та напіввідкладних дієслів у латинській мові. 2) Особливості відмінювання <i>verba defectiva</i> та <i>impersonalia</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с. 155-161).	1
12	Nomen Numerale. Числівник.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика числівника як частини мови у латинській мові. 2) Особливості утворення і відмінювання <i>numeralia cardinalia</i> . 3) Порядкові числівники: утворення та відмінювання. 4) <i>Numeralia distributiva et adverbia</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с. 165-170).	1
13	Modus coniunctivus. Praesens coniunctivi activi et passivi. Умовний спосіб. Теперішній час умовного способу активного і пасивного стану.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика умовного способу <i>coniunctivus</i> у незалежних реченнях. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens coniunctivi activi. 3) Відмінювання дієслова <i>esse</i> (бути) у теперішньому часі умовного способу активного стану. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens coniunctivi passivi. 2. Виконати вправи і завдання (с.178-180).	1
14	Coniunctio. Particula. Interiectio. Spoluchnik. Частка. Вигук.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика сполучника як частини мови (сурядні та підрядні сполучники). 2) Заперечні, питальні та підсилювальні частки. 3) Первинні та вторинні вигуки латинської мови. 2. Виконати вправи і завдання (с. 178-180).	1
		Усього годин	60

Заочна форма навчання

№	Тема	Завдання	Год.
Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I.			
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Латинська мова та міжнародна наукова термінологія. Латина у фаховій мові.	<i>Дати обґрунтовані відповіді на питання:</i> 1) Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. 2) Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. 3) Народно-розмовна латинська мова (sermo vulgaris) як джерело романських мов. 4) Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. 5) Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. 6) Використання латинської мови у християнській літературі. 7) Латинська мова і Новий час. 8) Латинська мова і Україна.	1
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Латинський алфавіт. 2) Походження латинського алфавіту. 3) Основні правила вимови голосних, приголосних та дифтонгів. 4) Наголос. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова. 2. <i>Виконати вправи і завдання для читання</i> ² (с.23-29).	3
3	Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi. Морфологія. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Граматичні категорії дієслова. 2) Словникова форма запису латинського дієслова. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens indicativi activi. 4) Відмінювання дієслова esse (бути) у теперішньому часі. 2. <i>Виконати вправи і завдання</i> (с.35-41).	5
4	Imperativus praesentis. Наказовий спосіб теперішнього часу.	1. <i>Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання:</i> 1) Утворення наказового способу теперішнього часу в	4

² Усі вправи і завдання подаються за посібником: Чакал І.С., Любімова О.В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посібник; друге вид., випр. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 196 с.

		латинській мові. 2) Заперечення у наказовому способі. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperativus praesentis. 4) Відмінювання дієслова esse (бути) у наказовому способі теперішнього часу. 2. Виконати вправи і завдання (с.36-40).	
5	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Іменник. Іменники першої та другої відмін.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Граматичні категорії іменника в латинській мові. 2) Словникова форма запису іменника. 3) Загальна характеристика відмінкових закінчень іменників I-V відмін. 4) Загальна характеристика іменників I відміни та їх відмінювання в однині та множині. 5) Винятки іменників I відміни. 6) Загальна характеристика іменників II відміни та їх відмінювання в однині та множині. 7) Винятки іменників II відміни. 2. Виконати вправи і завдання (с.47-54).	4
6	Praepositiones. Прийменники.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Вживання прийменників зі знахідним відмінком. 2) Керування прийменників орудно-місцевим відмінком. 3) Вживання прийменників з родовим відмінком. 2. Виконати вправи і завдання (с.49-53).	1
7	Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis. Прикметник. Прикметники першої та другої відмін.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика прикметника латинської мови. 2) Особливості прикметників I-II відміни. 3) Відмінювання прикметників I-II відміни на -us, -a, -um та -er, -a, -um в однині та множині. 2. Виконати вправи і завдання (с.58-64).	4
8	Pronomina personalia, possessiva, pronomen reflexivum, adiectiva pronominalia. Особові займенники, присвійні, зворотний займенник, займенникові прикметники.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Особливості відмінювання особових займенників ego, tu, nos, vos. 2) Відмінювання присвійних займенників meus, tuus, suus, noster, vester у всіх родах в однині і множині. 3) Особливості відмінювання займенникових прикметників unus, totus, solus, alius та ін. 2. Виконати вправи і завдання (с.56-58; 59-63).	3
9	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi. Минулий та майбутній час I (перший) недоконаного	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика утворення часу Imperfectum indicativi activi. 2)	7

	виду дійсного способу активного стану.	Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperfectum indicativi activi. 3) Відмінювання дієслова esse (бути) у минулому часі недоконаного виду дійсного способу активного стану. 4) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum I (primum) indicativi activi. 5) Відмінювання дієслова esse (бути) у майбутньому I часі недоконаного виду дійсного способу активного стану. 6) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін та дієслова esse (бути) в Imperativus futuri. 2. Виконати вправи і завдання (с.67-75).	
10	Genus passivum temporum systematis infecti. Пасивний стан часів системи інфекта.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика системи пасивного стану часів недоконаного виду. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens indicativi passivi. 3) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Imperfectum indicativi passivi. 4) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum I (primum) indicativi passivi. 5) Утворення неозначеної форми дієслова теперішнього часу пасивного стану. 2. Виконати вправи і завдання (с.79-85).	6
11	Синтаксис пасивної конструкції.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Правила перетворення активної конструкції на пасивну і навпаки. 2) Синтаксичні функції відмінків <i>ablativus auctoris</i> та <i>ablativus instrumenti</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.79; 84).	3
Змістовий модуль 2.			
Морфологія латинської мови. Частина II			
1	Substantiva tertiae declinationis. Іменники третьої відміни.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика іменників III відміни. 2) Поділ іменників III відміни на три типи: приголосний, голосний і мішаний. 3) Парадигма відмінювання іменників типу <i>classis consonans</i> в однині та множині. 4) Зразок відмінювання іменників III відміни у <i>classis vocalis</i> . 5) Особливості відмінювання іменників III відміни у <i>classis mixta</i> . 6) Відмінювання неправильних іменників <i>bos, vas, systema, Iuppiter</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.89-97).	6
2	Adiectiva tertiae	1. Дати обґрунтовані відповіді на	4

	declinationis. Прикметники третьої відміни.	теоретичні питання: 1) Загальна характеристика прикметників III відміни та поділ на групи. 2) Особливості відмінювання прикметників III відміни з трьома родовими закінченнями <i>-er, -is, -e</i> . 3) Відмінювання прикметників III відміни з двома родовими закінченнями <i>-is, -e</i> в однині та множині. 4) Правила відмінювання прикметників III відміни з одним родовим закінченням <i>-r, -ns, -x</i> , спільним для трьох родів. 2. Виконати вправи і завдання (с.103-108).	
3	Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa. Вказівні займенники, означальні, відносні, питальні, неозначені, заперечні.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Особливості відмінювання вказівних займенників <i>ille, iste, is, hic</i> . 2) Відмінювання означальних займенників <i>idem, ipse</i> у всіх родах в однині і множині. 3) Особливості відмінювання відносного займенника <i>qui, quae, quod</i> . 4) Відмінювання питальних займенників латинської мови. 5) Парадигма відмінювання неозначених займенників <i>quidam, aliqui, quilibet</i> в однині і множині. 6) Особливості відмінювання заперечних займенників <i>neto</i> та <i>nihil</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.104-107).	4
4	Gradus comparatiōnis adiectivōrum. Ступені порівняння прикметників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Ступенювання якісних прикметників у латинській мові. 2) Особливості утворення вищого ступеня порівняння прикметників усіх відмін. 3) Відмінювання прикметників у <i>gradus comparativus</i> в однині та множині. 4) Особливості утворення найвищого ступеня порівняння прикметників усіх відмін. 5) Відмінювання прикметників у <i>gradus superlativus</i> в однині та множині. 6) Неправильні ступені порівняння прикметників. 7) Описовий спосіб утворення ступенів порівняння прикметників. 2. Виконати вправи і завдання (с.114-120).	5
5	Adverbium. Gradus comparatiōnis adverbiorum. Прислівник. Ступені порівняння прислівників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика прислівника у латинській мові. 2) Особливості утворення прислівників від прикметників. 3) Ступені порівняння прислівників. 2. Виконати вправи і завдання (с.113-114;	2

		впр. 3 с. 117).	
6	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Четверта і п'ята відміни іменників.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика іменників IV відміни та їх відмінювання в однині та множині. 2) Винятки іменників IV відміни. 3) Загальна характеристика іменників V відміни та їх відмінювання в однині та множині. 4) Винятки іменників V відміни. 2. Виконати вправи і завдання (с.124-128).	2
7	Activum temporum systematis perfecti. Активний стан часів системи перфекта.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика системи активного стану часів доконаного виду. 2) Визначення основи перфекта. 3) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Perfectum indicativi activi. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Plusquamperfectum indicativi activi. 5) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum II (secundum) indicativi activi. 2. Виконати вправи і завдання (с.136-142).	4
8	Verba anomala. Неправильні дієслова.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика неправильних дієслів у латинській мові. 2) Особливості відмінювання дієслів <i>posse, ferre, velle, nolle, malle, ire</i> у всіх часах. 2. Виконати вправи і завдання (впр. 2 с.137-139).	1
9	Formae verbales (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum). Дієслівні форми (дієприкметники, герундій, герундив, супін).	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Утворення дієприкметників (<i>participium praesentis activi, Participium perfecti passivi, Participium futuri activi</i>). 2) Особливості утворення герундія та герундива та їхні функції. 3) Загальна характеристика віддієслівного іменника – супіна. 2. Виконати вправи і завдання (с.147-151).	1
10	Passivum temporum systematis perfecti. Пасивний стан часів системи перфекта.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика системи пасивного стану часів доконаного виду. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Perfectum indicativi passivi. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Plusquamperfectum indicativi passivi. 5) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Futurum II (secundum) indicativi passivi.	5

		2. Виконати вправи і завдання (с.155-161).	
11	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Відкладні дієслова, напіввідкладні, недостатні, безособові.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика відкладних та напіввідкладних дієслів у латинській мові. 2) Особливості відмінювання <i>verba defectiva</i> та <i>impersonalia</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с. 155-161).	1
12	Nomen Numerale. Числівник.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика числівника як частини мови у латинській мові. 2) Особливості утворення і відмінювання <i>numeralia cardinalia</i> . 3) Порядкові числівники: утворення та відмінювання. 4) <i>Numeralia distributiva et adverbia</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с. 165-170).	1
13	Modus coniunctivus. Praesens coniunctivi activi et passivi. Умовний спосіб. Теперішній час умовного способу активного і пасивного стану.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика умовного способу <i>coniunctivus</i> у незалежних реченнях. 2) Відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens <i>coniunctivi activi</i> . 3) Відмінювання дієслова <i>esse</i> (бути) у теперішньому часі умовного способу активного стану. 4) Особливості відмінювання дієслів I-IV дієвідмін у Praesens <i>coniunctivi passivi</i> . 2. Виконати вправи і завдання (с.178-180).	4
14	Coniunctio. Particula. Interiectio. Spoluchnik. Частка. Вигук.	1. Дати обґрунтовані відповіді на теоретичні питання: 1) Загальна характеристика сполучника як частини мови (сурядні та підрядні сполучники). 2) Заперечні, питальні та підсилювальні частки. 3) Первинні та вторинні вигуки латинської мови. 2. Виконати вправи і завдання (с. 178-180).	1
		Усього годин	82

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ (методи і форми контролю)

Лекційні методи: Лекція-візуалізація – використання мультимедійних презентацій та схем для структурованого представлення матеріалу; Заняття-бесіда – діалогічний формат, що передбачає активне залучення студентів до обговорення теоретичних концепцій та їх практичних застосувань. Крім того, на практичних заняттях використовуються методи пояснення, інструктаж, бесіда, навчальна дискусія, метод проблемного викладення, репродуктивний метод, перекладно-граматичний метод. Практичні заняття проводяться із застосуванням перевірок та проведенням короткотермінових контрольних робіт, поточного тестування, усного опитування.

Форми контролю: відвідування практичних занять та робота впродовж них, виконання практичних завдань, ІНДЗ (у рамках самостійної роботи студента), тестування, диктанти, вивчення напам'ять латинської лексики, сентенцій та латинських крилатих висловів, переклад оригінальних і адаптованих текстів з латинської мови на українську і навпаки, складання заліку.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення здобувачем освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Кожен студент опановує навчальний курс з латинської мови протягом I семестру, склавши залік та одержує підсумкові оцінки відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів за перший змістовий модуль – 30 балів, за другий змістовий модуль – 30 балів. Загалом до заліку студент може набрати 60 балів. На заліку здобувач освіти максимально може отримати 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	30
	5	5		5				5			10	

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2															
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	30
5			5			5			5					10	

Поточне тестування та самостійна робота			Сумарна кількість балів
ЗМ № 1	ЗМ № 2	Кількість балів (залікова робота)	
T1-T12	T1-T15		
30	30	40	100

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

1. Вступ до історії латинської мови та її значення для культурології.
2. *Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus.* (Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос).
3. *Morphologia. Verbum. Praesens indicativi activi.* (Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану).
4. *Imperativus praesentis* (Наказовий спосіб теперішнього часу).
5. *Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum* (Іменники 1 та 2 відмін).
6. *Praepositiones* (Прийменники). Керування відмінками.
7. *Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis* (Прикметники 1 та 2 відмін). Відмінювання.
8. *Pronomina personalia, possessiva, pronomina reflexivum, adiectiva pronominalia* (Займенники особові, присвійні, зворотній, займенникові прикметники). Їх відмінювання.
9. *Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi* (Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного стану. Майбутній час недоконаного виду активного стану). Дієслово *sum, fui, esse* "бути".
10. *Genus passivum temporum systematis infecti* (Пасивний стан часів системи недоконаного виду).
11. Синтаксис пасивної конструкції.
12. *Substantiva tertiae declinationis* (Іменники 3 відміни). Приголосний, голосний і мішаний тип відмінювання.
13. *Adiectiva tertiae declinationis* (Прикметники 3 відміни). Зразки відмінювання.

14. Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa (Займенники: вказівні, відносні, питальні, неозначені, заперечні). Відмінювання.
15. Gradus comparatiōnis adiectivōrum (Ступені порівняння прикметників). Суплетивні ступені порівняння.
16. Adverbium. Gradus comparatiōnis adverbiorum (Прислівник. Ступені порівняння прислівників).
17. Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum (Іменники 4 та 5 відмін). Відмінювання.
18. Activum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта активного стану).
19. Verba anomala (Неправильні дієслова). Дієвідмінювання.
20. Formae verbales. Неособові форми дієслова (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum).
21. Passivum temporum systematis perfecti (Часи системи перфекта пасивного стану).
22. Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia (Відкладні та напіввідкладні, неправильні, безособові). Дієвідмінювання.
23. Nomen Numerale (Числівник).
24. Modus coniunctivus (Умовний спосіб).
25. Coniunctio. Particula. Interiectio (Сполучник, частка, вигук).
26. Крилаті латинські вислови.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JybxDr-syswxxHuGOn/view у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. *Макар І.С., Любімова О.В.* Основи латинської мови для студентів-філологів : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. 119 с.
2. *Макар І.С., Любімова О.В.* Збірник завдань для модульного контролю з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 168 с.
3. *Макар І.С., Любімова О.В.* Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 192 с.
4. *Петришин М.Й., Загайська Г.М.* Legatus et exerceamus : навч. посібник. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 140 с.
5. *Петришин М.Й., Загайська Г.М.* Repetitorium Latinum. Pars prima. Зб. вправ для контрольних і самостійних робіт з лат. мови. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 170 с.
6. *Петришин М.Й., Загайська Г.М.* Repetitorium Latinum. Pars secunda. Збірник тестів для контрольних і самостійних робіт з лат. мови. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 190 с.

7. Чакал І.С., Бічер Д.В. Латинська мова для студентів-філологів = *Limba Latină pentru studenți filologi* : навч.-метод. посібник; 2-е вид., випр. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 264 с.
<https://drive.google.com/file/d/1h4C3dLZX5BzcHeK9i6PrJYW6hz1ofjUm/view?usp=sharing>
8. Чакал І.С., Любімова О.В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = *Latin language for students of Foreign languages department* : навч.-метод. посібник; 2-е вид., випр. і доп. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2024. 198 с.
URI <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10094>
https://drive.google.com/file/d/18dwidCsBJ3seOyWFsf8_9biQNeBm7o-F/view?usp=sharing
9. Чуракова Л.П. Латинсько-український та українсько-латинський словник – понад 25 тисяч слів та словосполучень. К.: Чумацький Шлях, 2009. 617 с.

Додаткова (допоміжна)

1. Вацеба О.А., Олійник Л.Р. *Lectura Latina* : навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. 200 с.
2. Грищенко С.П. Контрольні завдання і тести з латинської мови для студентів-філологів. Частина 1. К. : Наук. світ, 2001. 72 с.
3. Гуменюк Ж.Г., Сторчова Т.В. Латинська мова : навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Вид. 3-тє, переробл. К. : Кондор, 2011. 340 с.
4. Енциклопедичний словник класичних мов / Звонська Л.Л., Корольова Н.В., Лазер-Паньків О.В. та ін.; За ред. Звонської Л.Л. – 2-ге вид. випр. і допов. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 552 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zvonska_Lesia/Entsyklopedychnyi_slovnyk_klasychny_kh_mov.pdf
5. Латинські вислови та відомості про римських істориків // *Ad usum historicorum: Sententiae Latinae et notae de historicis Romanis* : навч.-метод. посібник. / Уклад. О.В. Любімова. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. 44 с.
6. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. К. : Обереги, 2004. 448 с.
7. Лучканин С.М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем : навч. посіб. із вивч. латин. афоризмів для студ. Ін-ту філол. та іст. фак. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. К. : Наук. світ, 2008. 136 с. Бібліогр. : с. 128-133.
8. Мудрість народна – мудрість міжнародна. Прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовами / Укл. Жовківський А.М., Жовківська Г.А., Івасютин Т.Д., Макар Ю.І., Попеску І.В. та ін. Чернівці : Рута, 2004. 256 с.
9. Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В. Латинська мова : навчальний посібник. Вид. 2-ге, виправл. і доповн. Львів : Світ, 2008. 472 с.
10. Ревак Н. Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2006. 440 с.
11. Сенів М. Г., Альошина І. Г. Латинська мова: підруч. для студ. гуманіт. ф-тів. Донец. нац. ун-т. Вид. 3-тє, доповн. і поліпш. Донецьк : Ноулідж, 2009. 350 с.
12. Сторчова Т.В. Гуменюк Ж.Г. Латинська мова: підручник. К. : Видавничий Дім „Слово”, 2015. 512 с.
13. Трофимук М.С., Трофимук О.П., Трофимук М.М. Латинсько-український словник. Текст. Львів : СПОЛОМ, 2012. 700 с.

14. Яковенко Н.М., Миронова В.М. Латинська мова : підручник. К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2009. 455 с.
15. Latin Dictionary: Latin-English, English-Latin. 2nd ed. HarperCollins Publishers, 1996. 752 p.
16. Mueller H.-F. Latin 101: Learning a Classical Language. Course Guidebook. Chantilly, Virginia : The Great Courses 2013. 440 p.
17. The Latin Vocabulary: Containing the Latin of the English Words which Occur in the Usual Parlance of Social Life, Classified and Arranged Antithetically / Rev. David Williams. London : Shenwood, Gilbert, and PIPER, 1829. 108 p.
18. Wilczyński S., Pobiedzińska E., Jaworska E. Porta Latina. Podręcznik do języka łacińskiego i kultury antycznej. Warszawa : Wydawnictwo szkolne PWN, 2005. 176 s.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://ukrlife.org/main/prosvita/latyna2.htm>
<http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
<https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>
<https://latinaomnibus.pl/>
<https://la.wikibooks.org/wiki/>
<https://fld.udpu.edu.ua/latynska-mova-ochyma-studentiv-fakultetu-inozemnyh-mov/>
www.cambridgescp.com
<http://www.medievist.org.ua>

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf> ;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>